

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVI БРОЈ 288.

15. ЈАНУАР 1986.

ЦИЈЕНА 30 ДИНАРА

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

СЛЕДНИЦА ПРЕДСЈЕДНИШТВА ОК СК

ПРЕТПОСЉЕДЊЕГ ДАНА СТАРЕ ГОДИНЕ Предсједништво Општинског комитета Савеза комуниста одржало је сједницу на којој је извршен договор око организовања јавне расправе о три значајна партијска документа — најрту Извјештаја о остваривању ставова Осмог конгреса СК Црне Горе, најрту Резолуције Деветог конгреса СК ЦГ и најрту Изједана и допуна Статута СК ЦГ.

Расправа о овим документима, која је у току, трајаће до 20. фебруара ове године, након чега ће предлоге и примједбе на текстове тих документа који буду дати током јавне расправе, сумирати Општински комитет СК и доставити Централном комитету СК Црне Горе.

Чланови и организације Савеза комуниста и друге друштвено-политичке организације и органи могу своје примједбе, предлоге и препоруке достављати и непосредно Централном комитету СК Црне Горе.

Јавну расправу о најртима ових документа треба што више повезати са активношћу на решавању сложених проблема у друштву обухваћених најртима Извјештаја и Резолуције.

В. С.

ПРЕДИЗБОРНА АКТИВНОСТ

УТВРЂЕН РОКОВНИК

НА ПРОШIREНОЈ СЛЕДНИЦИ Општинске кофнеренције ССРН, одржаној 30. децембра, на којој су, поред делегата, присуствовали и представници Савеза синдиката, самоуправних интересних заједница, предсједници мјесних конференција ССРН и предсједници скупштина мјесних заједница, усвојен је роковник изборних активности у предстојећим делегатским изборима. Учесници овог скupa су упознати са критеријумима за предлагање и избор чланова делегација основних самоуправних организација и заједница, делегата за скупштине друштвено-политичких и самоуправних интересних заједница, који су усвојени од стране Предсједништва РК ССРН Црне Горе и Предсједништва вијећа Савеза синдиката Црне Горе.

О досадашњим активностима које су се одвијале на овом плану у нашој општини присутне је упознао секретар ОК ССРН Милорад Далчевић. Он је нагласио да су сви задаци који су били планирани углавном реализовани. Донесени су програми изборних активности, како на нивоу општине, тако

и у мјесним заједницама. Формиран је општински Координациони одбор за праћење изборних активности, а у току је формирање таквих тједла и по мјесним заједницама. Секција за информисање ОК ССРН сачинила је свој Програм задатака у изборима. Извјештаји о четврогодишњем раду Општинске скупштине и самоуправних интересних заједница да ти су на јавну расправу радним људима и грађанима пре локалног листа.

Наглашено је да посебну пажњу треба поклонити сређивању бирачких спискова за што највећу одговорност сносе надлежне службе. Налазимо се пред непосредним заједничким заједницама — предсједништвом зборовима, који треба да буду завршени до краја јануара. О резултатима ових скупова информације Општинској конференцији ССРН треба да услиједе до 5. фебруара.

У току изборних активности водиће се и јавна расправа о завршном документу — Критичка анализа функционисања политичког система социјалистичког самоуправљања, који је припремио Савезни друштвени савјет за питања друштвеног уређења. Расправа о овом документу у мјесним заједницама и ор

ОБАВЈЕШТАВАМО ЧИТАОЦЕ ДА СМО ЗБОГ ПОСКУПЉЕЊА ПАПИРА И ДРУГИХ ТРОШКОВА БИЛИ ПРИНУЂЕНИ ДА ПОВЕЋАМО ЦИЈЕНУ ЛИСТА СА 10 НА 30 ДИНАРА. НАДАМО СЕ ДА ЋЕТЕ УВАЖИТИ ОВЕ РАЗЛОГЕ.

РЕДАКЦИЈА

НОВА ГОДИНА СВЕЧАНО ДОЧЕКАНА

НОВА ГОДИНА је на подручју општине дочекана све чано. Прелазак из старе у нову годину обиљежен је бројним манифестацијама.

Најзадовољнији су били најмлађи, које је Ђеда Мраз обилато даривао. Добили су прегрши „живака”, балона и бомбона и других „ситница”, а било је и малих меса, „формула” и других играчака.

Старији су „најлуђу ноћ”, у највећем броју дочекали у топло загријаним собама испред телевизијских екрана.

Бесело и свечано је било у хотелу „Авала”, иначе, госте су забављали четири музичка састава, са интерпретаторима забавних и народних мелодија Мери Цетинић и Радмилом Руњајић, а на испомоћ им је био — Оливер Мандић.

Весело је било у одмаралиштима „13. мај” у Бечићима, и „4. јул” у Петровцу, где су више од половине гостију били инострани туристи.

Д. Н.

ОЈАЧАН РЕПЕТИТОР

КАКО смо обавијеште ни у канцеларији ОК ССРН, ових дана екипа Радио-телевизије Титоград пустила је у погон нове уређаје на репетитору Спас. Претходно је основана организација удруженог рада „Електродистрибуција” — Будва поставила нови кабел до репетитора на Спасу, за што је утрошено око 300 милиона стarih динара. Тако је, коначно, обезбијеђен бољи пријем првог и другог југословенског програма. Обавијештени смо, такође, да ће се од стране ОК ССРН упутити захтјев Радио-телевизији Титоград да обезбиједи побољшање пријема ТВ програма и за подручје Петровца.

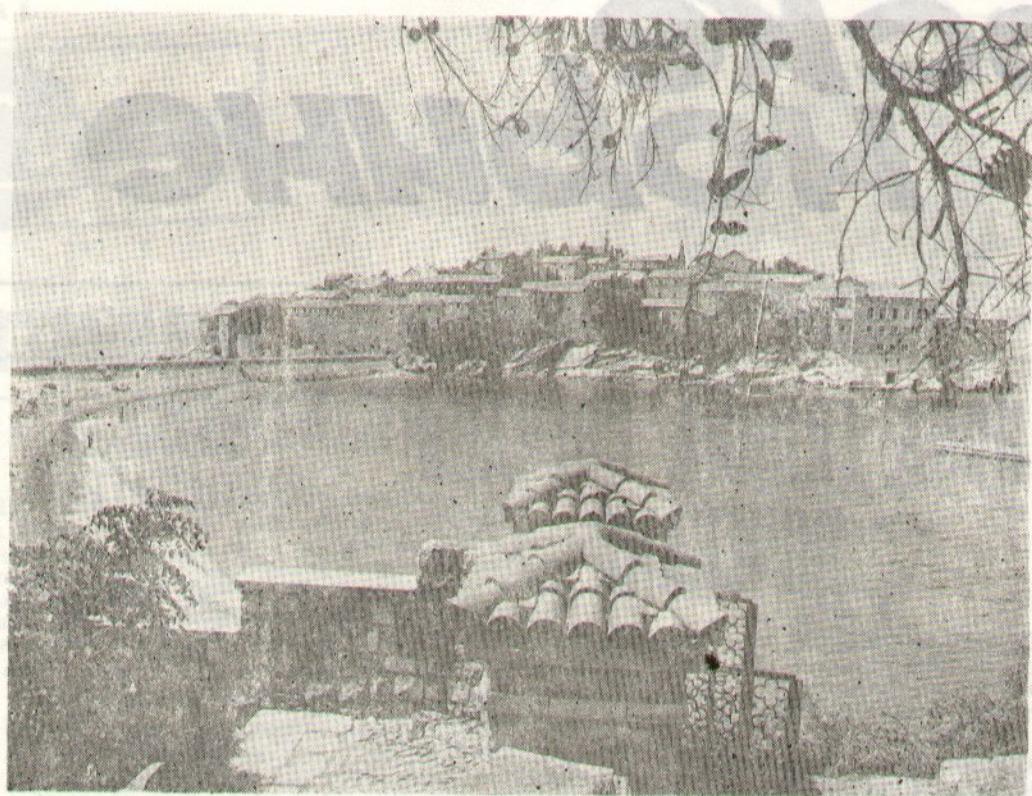
В.

УДАРНА ГОДИНА

ОДМАХ ПОСЛИЈЕ ПРАЗНИКА НАСТАВЉЕНИ СУ РАДОВИ НА ОБНОВИ СТАРЕ БУДВЕ. НЕИМАРИ „ИНТЕГРАЛА“ ИЗ СУБОТИЦЕ, СА СВОЈИМ КООПЕРАТИМА, РАДЕ „ОД ЗРАКА ДО МРАКА“. ОВА ГОДИНА ШТО СЕ ТИЧЕ САНАЦИЈЕ ОВОГ УРБАНОГ ГРАДСКОГ ЈЕЗГРА БИЋЕ УДАРНА. ОЧЕКУЈЕ СЕ, НАИМЕ, ДА У ЈЕТО 1987. УЛИЦАМА СТАРОГ ГРАДА ПРОШЕТАЈУ ПРВИ ТУРИСТИ.

В. Станишић

Зимски сан: Свети Стефан

ТУРИСТИЧКЕ ТЕМЕ

УГОДНО НЕСАГЛАСЈЕ

СОБАРИЦЕ БУДВАНСКОГ „МОГРЕНА“ и још неких приморских чланница „Монтенегротуриста“ примиле су за (не)рад, у ноћемру прошле године више од директора појединачних основних организација на сјеверу! Или, њихове колеге на јуту, за (не)рад посљедња два мјесеца протекле године имали су троструко дебље коверте! Јасно је онда колико је незахванило увјеравати оне који губе привилегије (што саки сматрају својим природним „самоуправним“ правом) да сами учине неку жртву? Ко ће се одрећи седмомјесечног, угодног нерада, новчаних чари које доносе море, сунце и друштвеним средствима изграђени објекти? Ако се, а изгледа да се може доbro живјети читаву годину од највише петомјесечног рада, коме је у интересу да боље, дуже — свих 12 мјесеци користи капацитете?

Можда, највећи камен спојица кад се говори о трансформацији друштвено-економских и самоуправних односа у „Монтенегротуристу“ и читавом туризму у Црној Гори, су — сезонци! Наоко, то значи парадоксално. Али, тај лагодан живот и незапленитост за рад, несагласноста око окрупљавања основних организација, управо одатле потичу. Како? Најбољи одговор био би: према неким, мада још непотпуним, сазнањима, сезонци су оставили у „Монтенегротуристу“, на Приморју, више радних

сали него стално запослени! А, зна се њихова — најамничка судбина. Плодове њиховог рада, тако уживају они који имају привилегију да су запослени! Отпор према њиховом запошљавању је због тога изузетно велики, а такво понашање се не може друкчије назвати до групно — својинским кодилитетом!

У градњу објекта уложена је знатно друштвена рента — средства читаве Црне Горе, додатне акумулације, солидарности... Може ли се онда допустити да, тако ствара друштвена имовина по стаје извор групно-власничких привилегија и понашања, разних ограђивања. Једноставно — разарања јединственог туристичког региона какав је Црна Гора. Истина, нико није против доброг живота на основу доброг рада. Али, та лагодност запослених и квота уложеног рада су у раскораку. У раскораку је и осјећај солидарности са висином улагања из других крајева Републике, земље. Колико се та изузетна солидарност приватизовала, понедјеље и вулгаризовала свједочи подatak да су појединачне „гладарице“ прошлог љета гостима наплаћивале 50 динара — гледање „Династије“.

Има доста примјера који рјечито говоре о приватистичкој оправданости свијести. Није више оквир тога општина. Има, случајева баш у кру-

гу „Монтенегротуристове“ по родилице, у истој општини, на даљини од 200 метара, да го стиједног хотела не могу ко ристити тениска игралишта другог — јер је овај затворио своја врата! Таква свијест, нормално, не три интеграције, заједништво, дужи пословни корак! Она брани само свој угодни „ћепенак“ и сумња у све што може да перемети тај — седмомјесечни сан!

Ово су, свакако, разлози (бар неки) који већ годинама интегративне намјере, ставове, закључке — држе на живој начелности. Чим се пређе на конкретно), најлаши се на препреке, попут као „помирити“ интересе више од 100 директорских фамилија, још више шефова, помоћника... И кад се попазило у интеграцију на папиру, није се пошло од радника, него су се рецепти тражили од — института. Не би се смјела потчињивати помоћ научних установа, али би она требало да буде „помоћник“ раднику — у опредељивању куда даље, где је његов интерес. Можда је и тај „пут“ развлачио активност, људи су чекајући „права рјешења“ остајали по страни, а то је често и забунивало, узроковало да се говори начелно, али стоји у мјесту!

Велики посао стоји пред туристичко-угоститељским радницима „Монтенегротуриста“ — да до почетка маја обликују нову самоуправну организацију у којој би друштвено-економски критеријуми одлучивали о томе колико ће бити ООУР-а. Ипак, и поред „чврстог“ рока остаје дилема: хоће ли поборници „угодног несагласја“ и даље систематски радећи против и даље радити у корист штете свих. Зар, на крају, није вријеме да се отворе очи и погледа — који је вијек пред вратима!

В. КОНАТАР

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакционски колегијум. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за графичке производе и услуге „Андреја Палташин“ — Котор. Претплата: годишња 1.050 дин.; за иностранство 20 долара. — Рукописи се не враћају

ИЗ РЕЗОЛУЦИЈЕ IX КОНГРЕСА СК ЦГ

ЗАПОШЉАВАЊЕ И
СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ДЕВЕТИ КОНГРЕС СК ЦРНЕ ГОРЕ оцјењује да су смањивање незапослености и стамбених проблема, социјална заштита и заштита животног стандарда радних људи, сузбијање неоправданих социјалних разлика и бogaћења мимо рада и резултата рада — један од најважнијих услова даљег развоја социјалистичког самоуправљања и укупног развоја друштва. С тим у вези неопходно је:

1. У плановима развоја и мјерама економске политике разрадити и досљедно извршавати задатке утврђене Дугорочним програмом економске стабилизације, истрајавајући на продуктивном запошљавању и јачању одговорности запослених за стварање материјалних и друштвених услова за брже запошљавање (посебно привредника, младих и стручних кадрова), допрадити и досљедно спроводити законску и самоуправну регулативу у области радних односа и ослобађати се нерадника. Конгрес обавезује да се у свим друштвено-политичким заједницама и ООУР-има разраде и утврде планови запошљавања.

Приступити увођењу више смјена где за то постоје услови, смањивати сезонско ангажовање радника и конкретним мјерама мијењати њихов положај, повећавати број запослених са сталним радним односима, посебно у туризму, шумарству, пољопривреди и грађевинарству; инвестиционом и кредитном политиком још више постеживати продуктивно запошљавање и боље се користити могућностима мале привреде за ублажавање незапослености.

Енергично се супротстављати тенденцијама да се у запошљавању уносе елементи који нарушавају његову класну и социјалну основу, такође неправилностима у запошљавању, заобилажењу и изигравању конкурса и огласа, непријављивању слободних радних мјеста, протекционизму и привилегијама, групно-својинском, братственичком и рођачком понашању, миту, корупцији, уцјенама и притисцима, а носиоце тих појава излагати законској, политичкој и моралној осуди; досљедно спроводити прописе о престанку радног односа по силама закона.

2. Досљедно се придржавати начела радничке и шире друштвене солидарности у заштити стандарда; стварати услове за уједначавање права грађана у Републици у задовољавању општедруштвених и заједничких потреба, унапређивати дјечју и социјалну заштиту, социјалну и здравствену заштиту пензионера, водити активну политичку стипендирања и кредитирања јака и студената, давањем предности одличним ћацима и студентима и дјеци радника са малим приходима.

3. Обезбиједити да радници непосредно одлучују о финансијским средствима за стамбену изградњу; повећајем обима стамбене изградње брже рјешавати стамбене проблеме радника, објективизирати основе и мјерила за расподјелу и искоришћеност станова у складу са расподјелом према раду и социјалистичком солидарношћу; ефикасно одржавати изградње; све више активирати лична новчана средства радних људи и грађана; подстицати солидарну стамбену изградњу, удруživati средства, развијати задружне организације а кредитном и пореском политиком и другим мјерама подстицати стамбену градњу, у ту сврху појединоставнити административни поступак.

Постепено уводити економске станарине и усавршавати систем њиховог диференцирања и субвенционирања, водити дјелотворну акцију против свих видова спекулација замјеном и продајом станови и на други начин, онемогућити да било ко располаже са два стана у друштвеној својини, законски онемогућити да на ширем градском подручју појединачи има властити а користи друштвени стан.

4. Богаћење појединача крајом, привилегијама, незаконитим прометом девиза, утажом пореза, корупцијом, узурнацијом друштвеног земљишта, шума и друге имовине и другим нелегалним и спекулативним начином — у дубокој је супротности са основним поставкама нашег социјалистичког самоуправног друштва. Зато је неопходно организовано, досљедно и ефикасно, кроз најширу друштвену акцију, законским, пореским и другим мјерама и моралном осудом, оштро сузбијати стварање социјалних разлика и бogaћење независно од рада и његових резултата; осујети преливање друштвених средстава у приватну својину, сузбијати елементе стихије, недосљедности и неефикасности у спровођењу политике у тој области; борити се за јединствене ставове у СКЈ и за јединствена рјешења у друштву о овим питањима.

ТУРИСТИЧКА ПРЕСТРОЈАВАЊА

ВАРИЈАЦИЈЕ НА ИСТУ ТЕМУ

РАСПРАВЕ у „Монтенегро туристу“ и окруживању о унапређену друштвено-економским и самоуправним односима ове организације воде се, по правилу, у посезони, предsezони, заправо „мртвој“ туристичкој сезони. Тако је и ових децембарских дана.

За очекивати је, међутим, да ће се овај пут, за разлику од седмогодишњих покушаја успјети. Требало би да успије поред многих варијација на исту тему, на истој основи, оној што је начелно постављена уназад више година.

Постојеће стање треба радикално мијењати; неопходно је Радну организацију реафирмисати јачањем удруже-

ЗУР-овски рок закључивање самоуправних споразума о односима радних заједница и основних организација, то ни до данас није учињено. Пуних седам година радна заједница ове хотелско-туристичке организације ради на основу годишњих уговора са својим оснивачима!

Сад се приближило финале, а и уз подршку са стране и „одозог“, ових дана у садашњим расправама — поново варијације. Сви су за заједништво, сви су за јачање радне организације, за заједничке циљеве. Сви су за то. Начелно, наравно. Чим се са тог начелног пређе на конкретно, појаве се неке друге и другачије, опет начелне

них функција, Радничког савјета, пословодног органа; најважније питање заједништва је успостављање и регулисање друштвено-економских односа између заједничких функција и удруженских ООУР на принципима учешћа у заједничком приходу и дохотку; на самоуправној осnovи треба обезвиједити остваривање заједничких циљева... — Није ово цитат из неког од сијасет садашњих аката — записано је то у Препорукама Акционе конференције СК „Монтенегротуриста“, прије 22 мјесеца, а исти ставови су записани и годину, и три године па и пет година раније.

О односима у „Монтенегро туристу“ само један детаљ — и поред тога што је крај 1978. године био законски,

(Наставак на 5. страни)

ИЗА ЛОГОРСКИХ ЖИЦА

ПРЕКО „ТЕЛЕФОНА“ из града се преносе гласови да се овдје не може и неће дуго остати. И замиста, 10. новембра, око 8-9 часова изјутра, прозивају нас и напретују: »Preparare tutta la gora« (спремите све ствари). По-

слије два часа утрпавају нас у камионе. У сваком камиону по неколико Италијана, тако постављених да су сваког од нас имали на оку и нишану. Вожња, без задржавања, трајала је више од три часа.

ПЕРОМ И КАМЕРОМ

ПРЕД СПОМЕНИКОМ

ПРВОГ ДЕЦЕМБРА прошле године по већ уобичајеном правилу породице палих бораца из овог краја наиле су се пред спомеником у Ћиљевима. У чуvenој плјевљанској бици 1941. године пало је 14. бораца из овог краја. Ти наши синови леже на брду поред самог центра Пљевља. Изнад њиховог гроба подиже се велиепни обелиск који је симбол те битке, а и наше револуције. Како вријеме пролази, умиру борци, који су остали живи, умиру мајке и сестре палих бораца, али колона наших људи која сваке године иде у Пљевља да се поклони сјенима наших бораца је све више. У тој колони су млађи — синови,

синовци, ћерке и унуци палих бораца.

У овој групи су ове године не била три преживела бораца. Један од њих евоирао је успомене на ту херојску борбу и те хероје који су пали у тој хладној децембарској ноћи и дану.

Опитни Будва преко Саве за бораца потпомаже овакве организоване посјете, а Ћиље вљаци и њихов Савез бораца дочекују нас као своје пријатеље. Овакве посјете го воре о томе да наши борци нијесу пали узалуд.

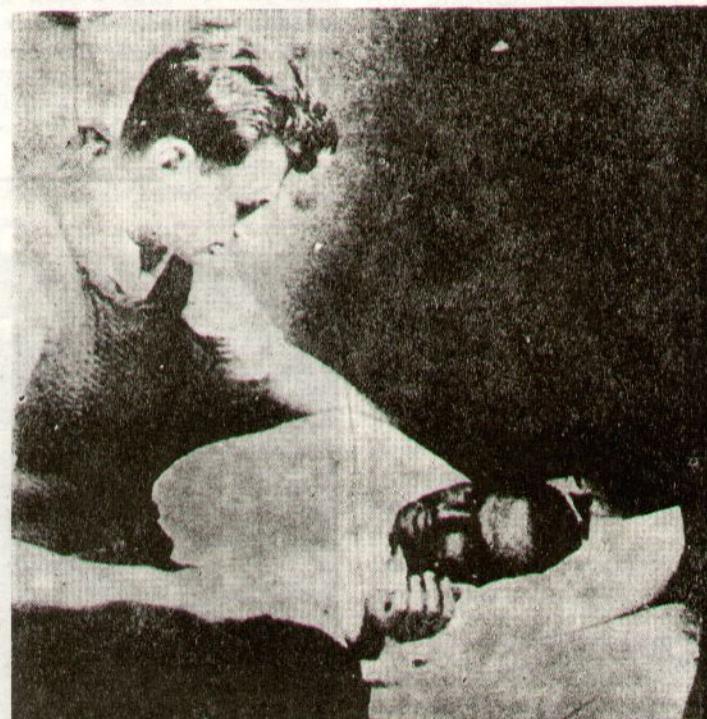
На слици: посјетиоци из нашег краја пред спомеником.

Панто Митровић

У БАРСКОМ ЛОГОРУ

И јео нас у Бару, на Тополици, у првом и једином концентрационом логору у Црној Гори. Кроз овај логор, од његовог формирања у јесен 1942. па до септембра 1943. када је распуштен, прошло је хиљаде родољуба, на

вишередна оправда од бодљикаве жице, поред које су дејжурали и шетали карабинери. Око логора густо испре плетана бодљикава жица висине преко два метра и ширине 2-3 метра. На сва четири угла и по средини ста-

Уз друга на самрти

десетине комуниста и скојеваца, скоро из свих крајева и мјеста Црне Горе. Био је то својеврсни дрвени град од 28 великих барака, у два реда и једна наспрам друге, са растојањем око 25 метара између редова. У једном реду са десетак барака су жене, у оном другом скоро двоструко већем — мушки карци. Између мушких дијела логора била је висока и

на, на дрвеним кулама, стражари са митраљезима.

Ноћу је број стражарских мјеста повећаван. Око логора била су многа сијалична мјеста и више десетина метара равне и чисте пољане. Уз логор су била два велика шатора намењени за карантин, али и за смјештај затвореника. Крајем прољећа 1943. подигнуту је још не колико великих шатора. Пам-

тимо Барање из тог времена: миного домаћинства, жене, дјецу — без чије подршке и помоћи би нам свима било теже, а неки не би ни издржали.

У логору је структно спровођен одређени режим живота, уз примјену строгих, па и грубих мјера и санкција. Свакојутро морали смо се постројавати и у ставу „мир џо“ гледати подизање фашистичке заставе на јарбол. По спровођању, рапортирању и пребројавању била су редовна, а понекад и више пута у току дана. Старјешина бараке рапортира о бројном и здравственом стању људства, а „капо“ кухиње о пријему, кувању и диби хране. При лаз жици био је најстроже забрањен. При пролажењу Италијана логором, требало им је поздрављати, иначе би и удаљали. Редовно би викали: „Ви морати устати и поздравити и када наш пас прође“. Логорске власти су често примјењивале мјере колективног и индивидуалног кажњавања. Поејдинце биле затварали у „самице“ или их везивали за стубове у кругу логора. Њих би и удаљали. Забрањивали су, и на дуже вријеме, примање пакета од породица. Више пута вршили су систематски претрес логора, барака, кофера и свих просторија којима смо се кретали.

Логорске и старије окупаторске власти у Црној Гори настојале су, уз пуну помоћ домаћих издавника, да нас физички и психички сломе, да нас деморализу и убију у нама вјеру у побједу НОР-а. Томе су биле посвећене и посјете логору најстаријих окупаторских функционера, кваслијинских првака и црквених великоодстојника. Они су нас утвркујући се и надмећући у пријетњама, редовно позивали, „да се освијестимо и покајемо“. Једна посјета нам је, међутим, нарочито осталла у сјећању. Било је то 12. јуна 1943. године. Пред нама, на импровизованој трибини, нашли су се: Пирцијо Бироли, Блажко Ђукановић, Бајо Станишић, митрополит Јоаникије и надбискуп Добрчић. Побједнички, општим и пријетећим ријечима саопштили су нам, сви редом — осим Добрчића, да су, на простору Пиве и Сутјеске, партизани опкољени и потпуно и коначно уништени и да је крајње вријеме да се отријезимо и вратимо на прави пут. Послије ове посјете мјере логорских власти постале су грубље а пријетње све чешће.

ГРУПЕ И ТРАНСПОРТИ ДОЛАЗЕ И ОДЛАЗЕ

Велики је био барски логор, широка његова капија. Кроз њу се улазило — из црногорских затвора и албанских логора. И ништа мање излазило — у логоре у Италији, у замјену, у смрт. На стотине и стотине. Неколико хиљада. А у логору увијек између 2.500 и 3.500 логораша. Много је група и транспорта пристигло и отишло. Дочеци и сусрети познатих и упознавања многих нових другова. Растанци и испраћаји са жељом да се опет нађемо — у партизанима, на слободи. Многима се та велика и жарка жеља неће испунити.

(Наставиће се)

Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

ПРЕДСТАВЉАМО: ТАВЕРНА ХОТЕЛА „АС“

КО ЈЕДНОМ ДОЈЕ, ОПЕТ СЕ ВРАЂА

УГО, ВИШЕ ОД ДЕЦЕНИЈЕ, хотел „Ас“ у Петровцу долу је у скелама и — причама. Мијењали су се властници и извођачи радова, да би најзад прије неку годину објекат приспојио „Монтенегротуристу“, прецизније речено његовој ООУР „Палас“ у Петровцу.

Опет је „Ас“ дежурна тема у туристичком свијету. Сада се више не прича о чудним неимарима и њиховим кашићењима већ о прелијепом амбијенту и изванредној услуги у овом хотелу који

све више привлачи туристе са разних страна.

У шумовитој ували, у непосредној близини Петровца, уз стијене на самој плажи „Смештени“ је хотел „Ас“. Са магистралног пута који пролази изнад насеља готово се и не види, али зато онима који га посматрају с мора пружа импозантну слику. Поглед на велики прекоокеански брод који се ту насукao.

Један од најпосећенијих пунккова хотела „Ас“ је његова таверна која је настала сасвим случајно. Наиме, је-

дан простор који није био пројектом дефинисан архитекта Рела Костић који је радио ентеријер, заједно са домаћинима хотела, адаптирао је у таверну. Свега је 130 столица — 30 у унутрашњем дијелу и 80 на пространој тераси.

— Невелики простор, помало и забито, али је увијек пуно, прича нам управник „Аса“ стари угоститељ Васо Шољага. — Тако је од првог се овде нуде гостима. До лазе нам из свих места Црногорског приморја и наравно хотелски гости.

Таверну су прочули специјалитети са роштиља врсног вог дана, од како се чуло за таверну и специјалитете које мајстора Емила Јанкова. Овај Војвођанин који се подавно настанио на мору уложе много труда како би задовољио гурманске прохладе својих гостију. Прво место на јеловнику заузима риба: сајежа, морска, разних врста. Ту су и школке, ракови... Французи — они су главни гости током сезоне — заказују рибље вечере једном недељно. О њима послије причају својим пријатељима у Француској.

— Уз рибу, пудимо веома квалитетан роштиљ, каже Емир Јанков.

— Специјалитет куће је пунена пљескавица (пуни се шунком, кајмаком и качкаваљом) коју подједнако траже домаћи и страни гости. Ту су, дакако, и сви други специјалитети са роштиља и наравно друга јела по поруџбама. Наше досадашње искуство каже: ко једном овде дође, опет се враћа. Значи положили смо неке испите.

У вечерњим часовима на тераси се могу срести Гута Добрчанин, Олга и Жорж Скригин, гитариста Јован Јовичић, професор др Зоран Пјанић, Сергије Олујић, професор Раде Костић и друге познате личности. Док одма

рају ту у непосредној близини хотела, не могу да одоле Емиловој кухињи.

— Лоло где год одем мислим на твој роштиљ. Немаму равна надалеко, каже че сто мајстору Јанкову, Гута Добрчанин.

И цијене су у таверни хотела „Ас“ веома приступачне, што је у овој беспарзији мотив више за долазак. Да се не би погрешно схватило: нису багателне, али одговарају цену нашег човјека. Тако се догодило да је овде често више домаћих гостију него странаца.

— Понекад заиста не можемо удовољити свима који би жељели код нас провести два, три сата. Емилова екипа може да припреми јела колико се затражи, али је простор доста скучен. Стога се дешава да нам се унапријед за неколико дана резервишу столови и — јела, каже Васо Шољага.

Да би атмосфера била угоднија, пјесму цврчака у жарким летњим мјесецима допуњава тиха музика која допире из таверне. За малим пианином сједи Влада Жикић из Београда. Понекад, када је весело, запјевају и сами гости. Домаћи и страни. Често заједно. Вечери у „Асу“ се кажу дugo памте.

Саво ГРЕГОВИЋ

Хотел „Ас“

ТУРИСТИЧКИ ВРЕМЕПЛОВ

ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА у нашој општини, посебно у Петровцу и његовој околини, велику заслугу имају студенти — феријалци. Они су, то се слободно може рећи, ударили темеље тој грани првејивања од које се данас живи у будванској општини, они су били пионири туризма и први „рекламни агенти“ „ривијере бисерних плажа“. О студентском феријалном савезу који је постојао од 1926. до 1940. године мало се зна па ћемо у овом и наредним бројевима рећи нешто више о нашим првим гостима — студентима, о њиховом животу љети у Петровцу, о тим нашим туристичким почечима. За срађање филма у нашу туристичку прошлост, у вријеме прије равно шест деценија, помогла нам је публикација др М. Николића и Р. Јанковића која има назив „Студентски феријални савез 1926-1940.“

Прије 60 година о туризму се у нашој земљи веома мало говорило. Тада су само они имућнији могли да посјете Јадран, да уживају у његовим љепотама. Под врло тешким условима, готово сами, студенти Београдског универзитета су отпочели организован долазак на море. Нарочито је Петровац, у којему је сада већ далеке 1926. године основана колонија за љетовање студената, привлачио младе Београђане. Он је за њих био и остао „бисер Црногорског приморја“.

У периоду од 1935. до 1940. године у колонији за љето-

ПЕТРОВАЦ НАШЕ

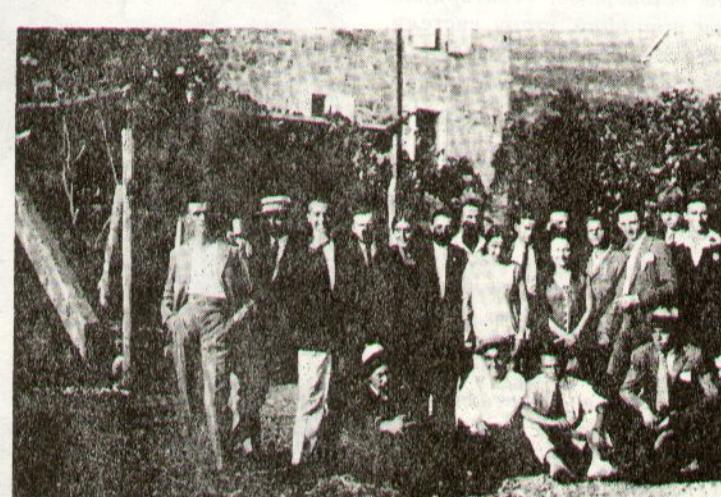
Ветерани су тиме хтјели да обиљеже оно вријеме када су први пут дошли у Петровац и када су били лијепо примљени од стране мјештана у

ва — прилив од чланарине је био мали — морало се приступити прикупљању новчаних прилога и прилога у стварима потребним за кухи

су давале инвентар потребан за смјештај студената. Од је дне болнице у Београду је тако добијен потребан број кревета који су допремљени у Петровац заједно са сламом, рицама и сламом. Сваки члан колоније носио је собом ћебе, чаршав и јастуче.

Петровац је у то вријеме био мало и непознато мјесто. Постојала су два мала хотела. Биле су то уствари зграде са мањим бројем соба на спратовима и кафаном у приземљу чији су власници били Олга Медин и Стеван Суђић. Звали су се „Приморје“ и „Петровац“. У овим објектима боравили су трговачки путници и ријекти пролазници. Редовних гостију Петровац тада није имао. Постојало је неколико трговачких радњи које су углавном прдавале мјешовиту робу. Није било струје, комуналних објеката...

Петар Савић се свесрдно ангажовао око организовања смјештаја и снабдијевања колоније у Петровцу. Он је радио него остали допутовао у Петровац где је дуже боравио о свом трошку. Питање смјештаја је врло добро решено у кући Тома Зеновића где су студенти борави-

Чланови прве колоније 1926. године

цијем мјесту ће љетовати дуго низ година.

У пословима око припрема за организовање колоније у Петровцу велику активност и умјешност су показали Петар Савић, Ђорђе Јовановић и Милан Пајевић. У недостатку финансијских средстава

и њу. Чланови Савеза су у том послу најчешће наилазили на разумијевање београдских трговачких фирм и имућнијих појединача — пријатеља младих. Од највећег значаја била је помоћ неких здравствених установа, које

(Наставак са 3. стране)

За крај — чувари својих „фотеља“ овај пут неће усјети да одложе изјаве, то унапређивање и друштвено-економских односа и самопримјењивање организовања у „Монтенегротуристу“. Јер, то унапређивање је и начелна и врло конкретна потреба, обавеза, захтјев баш оних у чије име наступају чуваји фотеља и забрана. То је интерес радних људи „Монте негротуриста“.

П. Николић

Петровчани су више него сјадачно примили своје прве госте. Имао се утисак као да су дочекали своју дјечу која су одавно недје отишла па се вратила у родни крај. Којка је била љубав између студената и њихових домаћина па најбоље свједочи ово — о славама и другим празницима или су из куће у кућу, честитали домаћинима, пјесали и свирали.

(Наставиће се)

Припрема: С. Грегорић

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

МОМЦИ СА ПОСЛЕДЊЕ СТАНИЦЕ

ОНИ СУ ИСТО што и цвијет мимозе, смистра вода за ваза, плајнски вјетар са Срјена. Због њих се долази у Херцег-Нови па и на цијело јужно приморје, њихова пјесма мами и странце који не разумију наш језик. Кроз њих је лакше упознали Боку, са њима је љепше бројати на плажама „невјесте Јадрана“.

Они су најљепши цвијет бокељске изворне пјесме.

Ансамбл „Бокељи“ — о њима је ријеч — често улази у наше домове преко тв пријемника и радио апарата, пре ко касета и грамофонских плаоча. Па да представимо те „вјечите младиће“ који су скоро двије деценије заједно.

— Све је почело те 1966. године, прича нам Лазо Сеферовић, члан ансамбла „Бокељи“. — Махом смо били сви из Зеленике која је тада била и посљедња станица жељезничке пруге која је водила са Дубровника. Ми смо дочекивали и испраћали војске питарама и пјесмом, све до гарави ћиро није заувјек престао да стиже у ове крајеве. Тако су нас и прозвали — момци са посљедње станице.

Потом је сlijedilo рад, дут и озбиљан, дошло је и име „Бокељи“. Какво друго би и могло бити када су у срцу Боке, пјевају њене изворне пјесме, када су понос њен.

Почели су концерти, настути на телевизiji, снимање плаоча. Драган Ракић, наставник музике који је уједно и умјетнички руководилац ансамбла, Здравко Вуксановић, машински техничар, Недељко Гудељевић, бивши помо-

ПИСМА

О СТРУЈИ, ПЕНЗИЈАМА, КЛУПАМА ...

О ПРОМЈЕНИ ВРЕМЕНА преласка са скупе на јефтину струју, код нас се мало говори и то је изгледа тајна Електрорадистрибуције из Будве.

Прије два мјесеца, питали smo раднике дистрибуције од када почине мјењање јефтине струје и добили smo одговор: од 13 до 16 и од 22 до 6 часова. Али не лези вреже: прије два дана сам поиско питао исто, јер ми се је учињило да сам много потрошио скупе струје и обавијестили ме да је јефтина струја од 14 до 17 и од 23 до 7. Из необавештености сам и још мало помогао дистрибуцију.

Мислим да је обавеза дистрибуције да сваку промјену у односу јефтина — скупе струје, „пријави“ својим потрошачима било преко мјесних новина, било преко огласа.

У „Победи“ и „Приморским новинама“, писало је скоро о потреби постављања

клупа на Пизани, гдје се од мјесецу и туристи и Будвани, гледајући море, старији, уживајући без буке и прашине. Надлежни су послје тога поставили девет њивских клупа са погледом на гаишту.

Но, сви они који сједзу иза те клупе, морају добро подвигну ноге ако не желе да их изгубе, јер клупе су од сао браћајнице удаљене највише пет сантиметара.

Међутим, да су те клупе окренуте за 360 степени, има ли би атрактиван поглед на острво Св. Никола и даље.

Прошле године читao сам у „Приморским новинама“ о разним комисијама, које су формиране при Скупштини општине Будва. Запазио сам да је формирана и комисија за пензионере.

У посљедњем броју „Приморских новина“ читao сам о раду појединих комисија, а

ли тада се не помиње рад Комисије о старању пензионера. Замолио бих друга предсједника, да обавијеси нас поизвонере о томе, колико је састанак имала та комисија у току прошле године, је ли се расправљало о стандарду пензионера, о било каквој помоћи макар и минималној. Али не треба се чудити што та комисија није радила, кад и само Удружење пензионера, поклања мало пажње најугроженијим, чија примања се крећу између 6-8.000 динара мјесечно. Удружење већ неколико година прави екскурзије за имућније и за минималне износе путује се неколико дана, а разлику у трошковима покрива баш то Удружење. А то нијесу мале паре. Зар се није могло са тим сумама помоћи породичним пензионерима?

Никша ФАБРИС

МЛАДОСТИ

моју коју му је пружио тадашњи предсједник општине Ђуро Ђавидовић, а није изостала пажња ни одборника као и других грађана Петроваца. Тако је обезбиђена редовна исхрана и колонија је почела са радом. Из Београда је почетком јула те 1966. године кренуло 46 студената и студенткиња у Петровац. Многи су тада први пут видели море. Вођа пута те одушевљење групе био је Милан Пајевић. Са њима је пошао и шеф кухиње Рувин Милић, студент медицине са куварицом Килом и потребним кухинским инвентаром, и не што напомирица. У Петровац су стigli са закашњењем — путовање је трајало три дана. Шеф колоније Ђорђе Јовановић свечано је дочекао студенте а први ручак је био спремљен код Олге Медин. Кућа Тома Зеновића се налазила непосредно уз обалу па су студенти били одушевљени. По два члана колоније дежурали су сваког дана бринући око припреме хране и сервирања оброка. Мушки карци су цијелати дрва и обављали друге теже послове, а дјевојке су помагале у кухињи. Била је плаћена само куварица — другог особља није било. Храна је била до ста једнолична, али укусна. Било је доста напомирица, а поврће се доносило из Сутога мора где је у то vrijeme било доста баштована.

рац. Недељко Лучић машински техничар, Мате Вучетић, графички техничар, Станко Маџура, комерцијалиста, Милivoj Perunović, службеник и браћа Душко и Лаза Сеферовић, директор и исто ричар умјетности заједно су од првог дана. До сада су имали око 900 концерата, пе десетак наступа на телевизiji, два наступа на Европији, снимили су три лонг-плеј плоче... Како истичу сви од реда најдражи су им наступи пред предсједником Титом. А ту част су имали чак седам пута.

„Бокељи“ пјевају изворну црногорску и бокељску пјесму.

— Циљ нам је био да отрнемо од заборава аутентичност Боке и цијelog Црногорског приморја, да оставимо трајнији уписак. И, чини се, успијевамо у томе. Двije лонг-плеј плоче садрже пјесме из Црне Горе а на трећој су изворне бокељске пјесме. То је медитерански мелос у бокељској варијанти. Бока је наиме била аутохтоно подручје где се медитерански мелос мијешао са мелосом овог поднебља и та које је настало специфична пјесма.

Интересантно је напоменути да је кроз ансамбл до сада профиловало 46 људи да су само њих деветорица остали вјерни до kraja. Момци са посљедње станице желе да „Бокељи“ још дуго стварају, да чине угодним боравак туристима и љети и зими, да својом пјесмом приближе Боку Словенцу, Македонцу, Војвођанину, Истру итн.

С. Грегорић

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

СТРАНЦИ ТРАЖЕ БОКУ

ОВОГОДИШЊА ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА требају да у Боки Которској надмаши прошлогодишњу. Извештаји иностраних туристичких агенција, наиме, говоре да ће у Херцег-Нови, Тиват и Котор овог љета стићи више иностраних гостију него што их је било ове године.

Највеће интересовање влада за хотеле УТРО „Бока“ у Херцег-Новом. У овом колективу кажу да су већ сада капацитети за наредну сезону распродати. Главни гости ће бити Њемци, Енглези и Французи а очекује се и већи број туриста из Сједињених Америчких Држава. Прилично интересовање влада и за објекте ОУОР „Мимоза“ у Тивту док су хотели РО „Приморје“ распродати туристичким и другим агенцијама из источнно-европских земаља.

ЗНАЧАЈНА ОТКРИЋА У КOTORУ

У средњевековној цркви Св. Марије Колеџате, једној од најважнијих у старом которском граду, у току су унутрашњи радови. Екипа Завода за заштиту споменика културе за вријеме санацијских радова дошла је до нових података о овом објекту: пронађена су врата за улаз у првобитну сакристију са фреско-малтером на доварници (рађене су о положају сакристије само нагађају) затим фрагмент партерните плоче првобитне праћевине из 9. вијека и још једна плоча која је откривена на једној костурници из половине 18. вијека. Натпис на плочи је занимљив: заслужни бабици Паули Рига подигло га је првобитно на свијет.

КРЕДИТ ЗА МАСЛИЊАКЕ

Фабрика уља и сокова „Приморка“ из Бара која је носилац развоја маслинарства на Црногорском пријорју одобрава кредите за ревитализацију старих маслињака за подручје општина Бар и Будва. Средства су из кредитита Међународне банке а рок отплате је девет година уз каматну стопу од 13 одсто. Почетак отплате кредитита је три године након узимања. Право на кредит имају они власници који имају најмање 50 стабала. Ради напоменског трошења средстава кредит ће се исплаћавати тек након обављених радова које ће контролисати заједничка комисија „Приморке“ и Међународне банке.

Припремио: С. Г.

СЛИКАРСТВО

СЛОБОДАН СЛОВИНИЋ ПРЕДСЈЕДНИК УЛУЦГ

НА ГОДИШЊОЈ СКУПШТИНИ Удружења ликовних умјетника Црне Горе на којој се водила расправа о досадашњем раду и о плановима за ову годину (навршила се 40 година од формирања ове организације) изабрано је ново руководство. За предсједника је изабран Слободан-Бобо Словинић, један од најбољих сликара који живе и стварају у Црној Гори.

Слободан Словинић је рођен у Будви 1943. године. Гимназију је завршио у Титограду, а 1966. године је дипломирао на Академији за примјењене умјетности у Београду. До сада је имао десет самосталних и преко стотину групних изложби у изложбама у земљи и ван њеих граница. Поред сликарства и графике бави се енте-

ријом, израстају у сковитлане масе наднравних ликова, измучених лица туних стрења, на фону сумрачних обезличних пејзажа. Колорит је потпуно, готово монохром иако зналац изнијансирани. Сликар се одупро наметљивој потреби претјераног убавца јачих акцената контрастне, јарке боје и тако сачувају аутентичност извјесне иреалне атмосфере. Томе одговара и деликатни потез и лазурни слој боје. Градећи свој стил Словинић гради рано тежу ликовној и мисаоној перцепцији, снажно истиче своје узбуђење, свој доживљај људског страдања и борбе. Тражи у линији, ритмици и боји прави ослонци.

За секретара Удружења је изабран Миодраг Глигоровић, а нови чланови су: Урош Тошковић, Анита Поповић, Саво Лабан, Миомир

Слободан Словинић: Велики летач

ријером и графичким дизајном. Живи и ради у Титограду, а повремено и у Будви где има атеље - галерију. До битник је више награда и признања од којих издавају: награду за сликарство града Bresee Osmog интернационалног салона у овом француском мјесту, прву награду за сликарство на 13. зимском ликовном салону у Херцег-Новом, награду ослобођења и дводневне награде са Салоном „13. новембар“ на Цетињу.

Сликарски развој Слободана Словинића текао је у два десетогодишња периоду, континуирано и узлазно, од тврдих приморских пејзажа, преко митолошких тема до потпуног опредјељења за сликање људске фигуре. На његовим платнима, како рече ликовни критичар Олга Пере-

Крачковић, Никиша Косић, Анка Врбица, Марина Радуловић, Драган Симовић и Никола Бабовић. За почасног члана Удружења изабран је Антон Задрима.

Како се чуло на годишњој скупштини црногорски ликовни умјетници годишње у просјеку имају око 40 самосталних и око 250 групних изложби у земљи и иностранству. Овога активност се, међутим, позитивно не одражава на услове стварања ликовних дјела и регулисање друштвеног статуса умјетника. Само пет умјетника има своје атеље који су у друштвеном власништву. До данас нијесу штампане ни монографије великих стваралаца Петра Дубарде, Мила Милуновића, Ристе Стијовића и других.

С. Г.

Бимо Маљевић

ПРОШАО јЕ ДЕСЕТИ дан а у стану је и даље горело свијетло. Пријатељима који су поново дошли постало је то крајње сумњиво: знали су га као изузетно педантног човјека. Опхрвани зебњом покуцали су на његова врата — није било никаквог одговора. Ни други, ни трећи пут.

... Када су инспектори бродавског СУП провалили врати имали су шта да виде — умјетник је на кревету лежао мртав. Крај његовог кревета нашли су „Побједу“ од 6. децембра. Датум на сату показивао је 7. децембар. Био је 17. децембра.

То умије да режира само смрт. Човјека који је читав живот био окружен људима затекла је самог.

Нико као он није знао да „скине“ ствари Ив Монтана, Клаудија Виле, Жилбер Бекоа, Хари Белафонтеа...

Када би он запјевао „Чашу горких суза“, људи који су долазили да чују пјесму — грчали су од плача.

Волио је Френка Синатру: летос је у „Словенској плажи“ сваки наступ завршавао „Странцем у ноћи“.

Када су се његовој пјесми радовали дјевојке преплануле од морског сунца колико је нових љубави скlopљено на терасама на којима је он пјевao.

... Кроз дебела стакла на очара виде се закрвављене очи. И сузе у њима. Говори Сретен Зечевић — Ђелента но, музичар, члан некад славног састава „Монтенегро 5“.

КОНКУРС „БОРБЕ“ ЗА АРХИТЕКТУРУ

ТРАДИЦИОНАЛНА награда „Борбе“ за најбоље архитектонско остварење у прошлoj години додјелиће се 21. пут. Биће то 19. фебруара на дан „Борбе“.

Пут до избора најбољег југословенског остварења води кроз селекцију по републикама и покрајинама, а кандидате могу предлагати стручне организације и појединци преко републичких и покрајинских савеза и друштва архитектака.

Да се укратко подсјетимо: награда „Борбе“ за најбоље архитектонско остварење у 1984. припадала је љубљанском архитекти Јанезу Кобеу за туристичко насеље „Словенска плажа“. И републичка на града Црне Горе стигла је, да тако кажемо, у Будву. Њу је лане добио архитекта Владислав Пламенац за архитектонско рјешење комплекса „Аvala-Mогрен“.

УМЈЕТНИКОВА СМРТ

ЧАША ГОРКИХ СУЗА

— Бимо Маљевић... То би могао да буде главни јунак оне чувене пјесме Лесе Ивановића „Људи сјенке“. Тај у животу мрава никад није згазио. Био је највећи боем у дому велике боемије.

Његове су се пјесме слушале само једном — ко пјева срцем и из љубави тај увијек пјева на другачији начин. Плочу никад није снимио, али су га поредили са Ивом Робићем и Џимијем Станићем.

Београд је својевремено обарао с ногу.

— Како би то објаснио млађим генерацијама? Пиши: средином шездесетих година у Београду је било мјеста са мноштвом музичара. Као ко су се познавали најбољи? Они су имали рекламни промо-бјели плакат.

То каже Сретен Зечевић, и сузе му поново навирују на очи.

— Е, једини плакат у боји у великим Београду имао је Бимо. Насликан у црвеном смокингу, са лептиром машином, насијан... А испод пише: „европски пјевач Бимо Маљевић“. Пјевао је тада у кафу „Теразије“ који је сваке вечери био испуњен до последњег мјesta.

Последњих година мало је пјеваво: чинило му се да по лако пада у заборав. Зато су му и шале постале сјетнице, а он све повученији и усамљенији.

Кажу да је једно вријеме живио доста тешко. Тврде — галантнијег сиромаха никад нису видјели.

Удаљен од естраде, окренуо се фотографији. Туристи га памте са будванских плажа: под мишком је носио пластичну ајкулу и смијао малишане, пресрећан када га неко препозна испод великог сламеног шешира који га је сјећао на „Чашу горких суза“.

Онда је живот ријешио дружице. Добио је неке милионе на лотоу и ангажман у „Словенској плажи“. Поново се састао са микрофоном и свијетлима позорнице.

— То је био његов други живот, кажу у Будви. — Пје сма га је поново препородио у Бимо Маљевић је био на родски пјевач. Таква му је била нарав: сваки зарађени динар потрошио је са другим икономарима у тој историји „Словенској плажи“.

Ове нове године требало је да пјева у хотелу „Авала“.

Кад су ушли у његов стан на штедњаку су нашли истопљену чезву — није стигао да попије своју последњу кафу.

О чему ли је размишљао у тим ријетким тренуцима ње гове самоће? Је ли пребирао по давним успоменама или се спремао за новогодишњи наступ?

— О смрти вјероватно није, веле у Будви. — Жалио се понекад на главоболју и ништа више.

А они који су га добро знали тврде — смрт га је вјероватно затекла са пјесмом на уснама. Само се једно не зна: да ли је и тада пјевушио „Чашу горких суза“.

Шћепан ВУКОВИЋ

СПОМЕН ЧЕСМА У ПОДЛИЧАКУ

ПОДЛИЧАК, моје родно је село, Срасло ко шешир на каменој грудви, Громови љути ломе му чело, Одмарач очи на дивној Будви. Ратова многих вријеме је знано, Кад јауковке посташе пјесме, Дом сваки има уклесано По драго име на плочи чесме. Бистрином вода шумори љежно Из драгог срца сваког јунака, Прича како се неизблежко Мрело за родни камен горштака.

Митар А. МИТРОВИЋ

НАРКОМАНИЈА И МЛАДИ

(ИЗБОР ИЗ ЂАЧКИХ РАДОВА — НАСТАВАК)

ВИШЕ РАДА

ХЛАДНА НОЋ у Кнез Михаловој улици. Све је пусто, само по неки аутомобил, на часак, фаровима прелети пре које тамних углова и увала. Млади су већ у топлим домовима у кругу најближе фамилије или пак у неком холу. По мрачним ћошковима ове улице као и подрумима чује се чудна музика и осећа се мирис хашиша и марихуане. Тек пред зору беживотна тијела напуштају два мрачна мјеста и као сјенке клизе по тротоару. Одлазе не куда, али нико незнана куда.

Говорим о младим наркоманима који су се у потпуности предали други, демону данашњице који полако узима младиће и дјевојке из нашег друштва и води их ка пропasti. У данашњем свијету постоји огроман број наркомана. Навела сам примјер Кнез Михајлове улице, али ко зна колико оваквих улица постоји код нас.

Да ли је ипак крива омладина? Можда је криво друштво у коме живе. Колебљивци мисле да све своје тегобе на старту свог живота решавају тиме. Можда треба више разумијевања, више рада више запослености омладине, па неће бити времена за опојну „траву“. Веома јебитно за нас младе са ким се дружимо и колико ће имати утицај на нас, на наше будуће поступке.

Александра ДРАГОВИЋ

ЗОВ СМРТИ

СРЕЛА су се два друга из школе. Били су неразвојни све док нијесу пошли на различите факултете. Зоран је студирао медицину а Петар хемију.

Петар се једне вечери нашао са неким наркоманима који су се боли иглама и пушили неке траве. Петар није могао да одоли том миру су, није ни слутио да је то зов смрти. Он затражија да повуче па му се свиће. Сваке вечери се виђао са њима. Убрзо је постао прави наркоман и проналиса. Није у њему било ни трунке онога што га је нека да красило.

Зоран је на другој страни напредовао на факултету и у спорту — бавио се кошарком, био је најбољи међу својим друговима. Једног дана Зоран прочита оглас у новима о смрти студента. Видје слику и препозна Петра, било му је много жао друга. Интересовао се како је умро, и открио да је користио другу.

Марко Ивановић

„ПОКЛОНО“

ДОК САМ ЉЕТОВАО код бабе, упознао сам једног друга чији је отац био алкохоличар. Пritchao mi je o њemu. Било их је петоро у породици — отац, мајка и троје деце. Мајка сама ради и једва састављају крај са крајем. Отац би, чим би устao, одлазио да чека када ће се отворити кафана и сву плату коју би жена доносила он би потрошио.

У локалу би остајао до касно у ноћ — лумпуне, изазива туче, чаščava познате и непознате. Кад се затвори кафана, тетурајући се, дојвуче се једва кући, сав изубијан, прљав, падајући по улици.

Повратак би био пакао за породицу — ломио је све по кући, викао, псовao. Тукао је мајку мог друга, њега и сестре, урлајући на њих као побијешњела звијер.

Нису му смјели ништа рећи нити се супротставити јер је било горе по њих. Нису смјели лећи прије њега ма кад дошао. Тако су мом другу текли дани без наде да ће се стање поправити. Он је био најстарији од деце. Ишао је често сам, потиштен, невесео стидећи се свега а без своје крвице, мало се са ким дружио, као да је он крив за све недаће породице. Док смо се сви ми радовали очевој бризи и поклонима, он ту бригу и поклоне није добијао.

Ипак „поклон“ за њега је стигао када су социјални радници одвели оца на лијечење у болницу.

Рајко МИЛАТОВИЋ

У КАНЦАМА СМРТИ

ТРЧИМ, ТРЧИМ. Испред мојих очију појави се огромни простор. Зелена ливада посuta разнобојним цвијећем пружи ми своје руке. На благом повјетарцу љуљају се као крв црвени макови. Нисам могла да се надивим тој љепоти.

Застадох да уберем неки цвјетић. Наједном се зачуше неки гласови — у гледају групу пијаница. Стадо као укопана. Сва та љепота брзо нестаде, једва скупих снагу, почех да бјежим, пробудих се. Замислила сам се и уздахнула. Био је то ружан сан.

А тек како је у стварности! Како то доживљавају деца чији родитељи пију! Ружно је и сањати акамали доживјети. Пијани људи уништавају себе, своју породицу и околину, доводећи недужне у нездоне ситуације.

Наše друштво улаже велике напоре у сужбијању наркоманије којој подлежу углавном млади људи, уништавајући своју младост и бјежећи од свих радости које им она пружа. Они уништавају и своју будућност, одричу се свега што чини живот садржајним и љепшим.

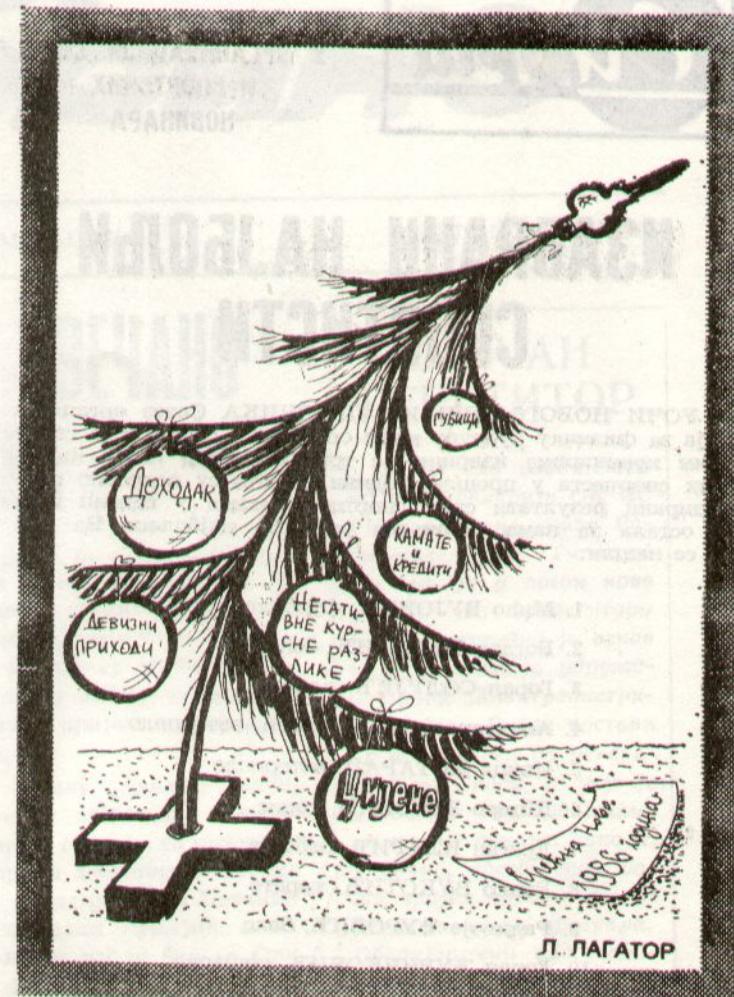
Треба им упозорити на те ружне особине. Можда ће нас и послушати, биће им јасно да гријеше, па нека се сами пред собом стиде. Дужност нам је да помогнемо да се врате поново, као корисни људи нашој заједници.

Тамара БУЛАТОВИЋ

НОВОГОДИШЊА ЗДРАВИЦА

СВЕТЕ лепши од руже и булке
Цветале ти трпезе и љуљке!
Песма ти се до неба орила
Свака чесма љубав жуборила!
Хлебови ти нарасли ко брада
Река млека поплавила крда!
Игле везле а вретена прела
Комбајн жео воденица млевла!
Песници ти цветне венце вили
А војници воће калемили!

Добрица ЕРИЋ

МАРИЈАНА

МАРИЈАНА је била дјевојка као и све друге очи зелене пуне сјете и туге. Маријана је вољела природу и свитање дана а живот јој узе марихуана. Очи дивне, зелене као капи кише те очи не гледају више. Вољела је шетње поред ријеке и да јој вјетар мрси косу лана те шетње ускрати јој марихуана. Вољела је животне радости и до јој све од руке крене али за чудо вољела је да боде вене. На сивој мермерној плочи пише „Овде почива дјевојка Маријана, живот јој узе марихуана“.

Сузана ЗОРИЋ

У ОРГАНИЗАЦИЈИ СОФК
И СПОРТСКИХ
НОВИНАРА

ИЗАБРАНИ НАЈБОЉИ СПОРТИСТИ

УОЧИ НОВОГОДИШЊИХ ПРАЗНИКА Савез организација за физичку културу наше општине у сарадњи са спортским новинарима извршио је традиционални избор најбољих спортиста у прошлој години. Пошто су подробно анализирани резултати свих спортских екипа у години која је остала за нама, сачињена је листа најбољих. На њој су се нашли:

1. Мићо ВУЈОВИЋ, фудбалер
2. Богдан ЂУРОВИЋ, боћар
3. Горан СОЛУЈИЋ, пливач
4. Александар НИКЧЕВИЋ, ватерполо
5. Ивица КОТАРАЦ, ватерполо
6. Шпиро ЗЕНОВИЋ, тенис
7. Драган КЛАРИЋ, одбојка
8. Ранко ВУКОТИЋ, карате
9. Рађивоје ЂУРОВИЋ, бокс
10. Горан ЂУРИЧКОВИЋ, кошарка

Представници СОФК и спортски новинари су се сагласили да се не бира најбољи међу десеторицом већ да сви равнотравно дијеле мјеста на табели од првог до десетог.

За најбољи спортски колектив проглашен је Фудбалски клуб „Будва“ који је у протеклој години изборио повратак у Црногорску лигу, у којој је послије јесење полу сезоне освојио прво мјесто. Најбољи тренер је Дејмир-Бато ТОДОРОВИЋ, шеф стручног штаба „Будве“, а најбољи спортски радник је Владо ЛАЗОВИЋ, такође из ФК „Будва“.

С. Грговић

НА ВРХУ ПЕРА

ВАНСЕЗОНСКИ ЛОПОВИ

МРТВА ЈЕ СЕЗОНА на највишој обали, али лопови не ми рују. Истина, мање је провалника краћа него у вријеме када на овом подручју борави и до 100.000 гостију, али до вољно да радници Одјељења унутрашњих послова буду стално ангажовани и помало забринути.

На мети превалника су хотели који су под кључем, радничка одмаралишта, кампови али и куће односно ста нови викендација који су, та које, закључани, каже Радмило Живаљевић, доскорашњи начелник Одјељења унутрашњих послова. — Недавно су наши радници уз по моћ мјештана прекинули се рију превалних краћа у Буљарици и у Бечићима. Три превалника су након превала у кампове, одмаралишта и друге објекте лишена слободе.

С. Г.

* ЗАНИМЉИВОСТИ

КАТАЛОГ ЗВЕЗДА

Совјетски астрономи саставили су каталог звезда које би могле имати своје системе планета, а на којима би могли постојати некакви облици живота.

У том каталогу побројано је педесет звезда које се налазе у близини Сунца.

чевог система. Астрономи из опсерваторије у Харкову су те звезде открили у једном добро испитаном делу наше галаксије, где су трагали за звездама чије су масе и температуре сличне маси и температури нашег Сунца.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

ЦЕХ

ЗА СОЦИЈАЛНУ и дјечју заштиту ни у овом средњорочју, очигледно, неће бити довољно новца. А планирано је, до краја деценије, изградња толико вртића и јаслица да се у њима смјести 34 одсто малишана, отворе ћачке кухиње у свим школама у којима за то постоје услови, затим да се осјетно по већају дјечји додаци и социјална помоћ.

У Црној Гори тренутно 5.500 лица прима социјалну помоћ, а сваки пети становник Републике је без примања. По висине основне социјалне помоћи (5.100 динара мјесечно) знатно се заостаје за другим републикама. Износ дјечјег додатка је отприлике на јивој југословенског просјека, али уз знатно повољнији имовински цензус (тако да га многа дјеца не примају).

Има, дакле, и те како потребе да се обезбиједи више новца за развој ове области, односно реализацију плансних задатака Републичке самоуправне интересне заједнице социјалне и дјечје заштите. У Заједници се уздају у до датне напоре друштва, а друштво нема паре. Ваља заштитити стандард најмлађих, старијих и изнемоглих лица. Они не би требало у толикој мјери да плаћају цех опште-привредних тешкоћа, јер понајмање су криви за овакво стање.

В. Бечић

ОКРУГЛО ЂОШЕ

ТРИ ПУТА ТРИ

ПРАВА ПОЛИТИЧКА умјетност је у преради народа у масу!

Полиглоти су стварни јадници — морају више језика да држе за зубима!

Садашњост је само сировина за производњу прошlosti!

Ж. Петан

НАЈБОЉЕ ПРОЛАЗЕ они који паметно мисле а говоре све остало.

Бутање је зло за друштво, али благостање за појединце.

Револуционарна оштрица је превише велика да би је могли оштрити само плаћени оштрачи.

П. Ковачевић

КАД АТЕИСТА краде богу дане, то је корисна малверзација.

Они су оригинални. Надгласали су закон.

Уступам револуционарно легло за одговарајуће буржоаско гнијездо.

В. Глигоријевић

САВЈЕТН ПЧЕЛАРИМА

(Наставак из прошлог броја) мањег броја пчелињих друштава. Листић Варамита се савије у облику крова на кућу и на парчету алуминиске фолије увуче кроз лето кошнице. Затим се цигаретом или шибцијом упали, закон чега се лето затвори од попла до један сат. Третирање се изводи најуспјешније у касну јесен и рано прољеће, зато што у то вријеме у кошница ма нема легла, па се вароја налази на одраслим пчелама, те је доступнија уништењу. Пожељно је извршиити 3-4 третирања у размаку од 5-7 дана, а према указаној потреби после одређеног вређења третирање се монтира и по новити.

Апјакарадин долази у омотима и користи се за третирање 35-50 кошница. У дијелици која има специјалан гјеваст наставак након што се ватра добро разгори и по чне излазити плавичасти дим специфичног мириса удувава се 5 димова, али може и до 10 обзиром да је ефикасност овог лијека ослабила, па неће имати чепожељно дејство на пчелама. Поред апјакарадима Сплитска пчеларска задруга „Далмед“ пустила је у производњу и промет још три препарата за сузбијање варозе и то: вароцид пролетњи (зелене боје), вароцид љетњи (црвене боје) и вароцид јесењи (жуто боје). У промету долазе као листићи а и у омотима као апјакарадин. Ови љекови употребљавају се на сличан начин као и варомит с тим што леђа кошница није потребно за тварати. Сваки лијек прати упутство произвођача којег се треба придржавати.

О коришћењу ових препарата у Црној Гори чемамо за сада података о њиховој ефикасности зато је потребно да пчелари прије употребе ових а и других препарата који служе за сузбијање варозе на поду кошнице поставе бијели папир на којему се може избројити број отпалих вароа што ће послужити као индикација о јачини инвазије.

Поред хемијских средстава која нам стоје на располагању за борбу против варозе по требно је користити и биолошка методе. Како смо раније нагласили да вароја јакобсон показује посебан афинитет према трутовском леглу. Исијецање затвореног туртов ског легла које се обично на лази на периферији саћа и коришћењем рамова грађевњака може се број вароа у пчелињем друштву смањити од 40-50% што је веома важно јер уништавамо младе женке варое које су одмах спремне за полагање јаја и стварање нових генерација.

Изјемна саћа и младе матице које би се мијењале сваке године такође би допринијеле у борби против ове опасне пчелиње болести.

У посљедње вријеме све се више јавља потреба за тражење начина заштите пчела од варозе и другим биолошким методама у које спада покушај селекције пчела на отпорност према овом паразиту. Није искључено да пчеле могу временом створити отпорност према овом паразиту јер нам је из досадашње практике познато да поједини пчелињаци одољевају овој болести и ако се налази у непосредној близини пчелиња која су нападнута или јесу никада третирани никак страдали од вароја, а ни квим заштитним средствима.

Крај